

علی اسفرجانی به سال ۱۲۹۹ هـ ش در اصفهان دیده به جهان گشود. او به همراه پدرش اسداله اسفرجانی که از ذوق هنری بهره‌مند بود، ازدوران کودکی در محضر استادان صاحب‌نام اصفهان حضور می‌یافت. این هنرمند کار بر روی چرم را در کارگاه عموی خود، مرحوم عباس ذوالفنون اسفرجانی، استاد هنر سوخت و معرق آغاز کرد، در ۱۴ سالگی با مهاجرت پدر به تهران راهی این شهر شد و در مرداد ۱۳۱۳ به مدرسه صنایع قدیمه راه یافت. این مدرسه در ۱۳۰۹ به همت شادروان حسین طاهرزاده (بهزاد) تأسیس شده بود.

علی اسفرجانی با شور و شوق زیادی در مکتب درس استادانی چون هادی تجویدی، اصول مینیاتور را از طرح تارنگ آموخت و در کلاس استاد علی درودی با قواعد و قوانین تذهیب آشنا شد. وی در سال ۱۳۱۸ تحصیل خود را در رشته مینیاتور با موفقیت به پایان رساند. اسفرجانی همچنین در هنرستان کمال‌الملک از محضر استادانی چون محمدعلی زاویه، ابوطالب مقیمی، علی کریمی، عبدالله باقری و سلیم عقیلی بهره‌های فراوان برد. حاصل تلاش و تحصیل استاد در مدرسه، خلق تابلوی مینیاتور "بزم خسرو و شیرین" با ۱۱ چهره و مزین به تذهیب به تاریخ ۱۳۱۴ و نیز تابلو "لیلی و مجنون" به سبک صفوی با ۱۲ چهره به تاریخ ۱۳۱۵ بود. این دو تابلو هم اکنون در موزه هنرهای ملی ایران نگهداری می‌شود.

علی اسفرجانی

(۱۲۹۹ - ۱۳۸۴)

هنرمند، معرق‌کار

اقلام اهدایی: صنایع دستی (تعداد: ۱۸ تابلو)

محل نگهداری اقلام اهدا شده: باغ موزه

نگارستان دانشگاه تهران

اسفرجانی پس از اتمام مدرسه صنایع قدیمه، به مدت هفت سال در چاپخانه مجلس به طراحی تمبر و برچسب‌های دولتی پرداخت. وی سپس به اتفاق برادر خود دستگاه چاپ و گراورسازی را وارد کشور کرد و به کار چاپ نیز مشغول شد.

علی اسفرجانی در سال ۱۳۴۰، نخستین تابلوی خود در هنر سوخت و معرق را خلق کرد. او تا سن هفتادوپنج سالگی با شور و اشتیاقی وافر با اشتغال به هنر سوخت، تذهیب و مینیاتور زندگی خود را به سر برد و تا پایان عمر پر بار خود بیش از ۲۲ اثر در زمینه هنر سوخت و معرق، شامل چهار اثر مینیاتور از اشعار حافظ و سعدی خلق کرد. مضمون آثار اخیر اسفرجانی بیشتر برگرفته از بن‌مایه‌های اشعار عرفانی، ادبی و حماسی بزرگان ادب ایران‌زمین است.

خلق آثار نگارگری به‌وسیله چرم، هنری ارزشمند و گرانقدر در تاریخ درخشان هنرهای ایرانی - اسلامی است. این هنر در گذر تاریخ از روی جلد چرمی قرآن‌ها و کتاب‌های خطی کهن، به عرصه زیبا و دلنشین تابلوهای نقاشی و مینیاتور راه یافته است. استاد علی اسفرجانی از جمله استادان هنر سوخت و معرق است که عمر خود را بر سر خلق شاهکارهای این هنر گذارد. حاصل کار او اینک زینت‌بخش موزه‌ها، از جمله باغ موزه نگارستان دانشگاه تهران است. اسفرجانی مهارت کم‌نظیری در کمپوزیسیون و رنگ داشت و در بیشتر آثار به‌شکل ماهرانه‌ای از تذهیب ابداعی خود به گونه‌ای که به متن و حاشیه آسیب نرساند، استفاده می‌کرد.

نمایشگاه‌های مختلفی مانند فستیوال هنر ایران در دوسلدورف آلمان در ۱۳۷۰، نمایشگاه کاخ موزه سعدآباد در ۱۳۷۱، نمایشگاه موزه هنرهای معاصر در شهریور ۱۳۷۲ و نمایشگاه موزه هنرهای ملی ایران در بهمن ۱۳۷۲، به ارائه آثار استاد علی اسفرجانی اختصاص یافتند.

استاد علی اسفرجانی پس از سال‌ها تلاش و سخت‌کوشی در آفرینش آثاری ماندگار در هنر سوخت و معرق در دیماه ۱۳۸۴ دارفانی را وداع گفت. به وصیت استاد و به همت دختر ایشان خانم شهرزاد اسفرجانی، در آبان‌ماه ۱۳۸۶؛ گنجینه‌های نفیس شامل ۲۵ تابلو از آثار مینیاتور و معرق چرم این هنرمند نیک‌اندیش، به دانشگاه تهران اهدا شد. نخستین نمایشگاه این آثار در موزه مقدم دانشگاه تهران در معرض دید عموم قرار گرفت. پس از آن آثار یاد شده به باغ نگارستان دانشگاه تهران منتقل شد. هم‌اکنون این هدایا در تالاری به نام اسفرجانی در باغ موزه نگارستان نگهداری می‌شود.

از جمله آثار استاد اسفرجانی که در مجموعه اهدایی ایشان به دانشگاه تهران وجود دارد، میتوان به تابلوی "مجلس انس" طرح صفوی که با تکنیک سوخت معرق روی چرم و در اندازه ۷۱×۹۴ سانتیمتر و تابلوی "بزم شیرین و خسرو" با تکنیک سوخت معرق روی چرم و در اندازه ۵۹×۶۱ سانتیمتر اشاره کرد.

